

ДЕТІНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ ШЛЯХОМ ФОРМУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ (ІНСТРУМЕНТИ, ЯКІ ДОЗВОЛЯЮТЬ ЗДІЙСНИТИ ДЕТИНІЗАЦІЮ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ)

Нечипоренко А.О., студентка ІІТ КІСум ДУ

Тіньова економіка становить інтерес передусім з точки зору її впливу на проходження більшості звичайних, «нормальних», економічних явищ і процесів: на формування і розподіл доходу, торгівлі, інвестування й економічні зростання країни в цілому. Вплив тіньових відносин в Україні настільки значний, що необхідність їх усебічного аналізу є очевидним.

Одна з багатьох проблем української економіки – існування широкого тіньового сектору. Серед причин його виникнення називають незавершеність інституціональних ринкових перетворень, особливості менталітету як наслідок тривалого панування тоталітарної ідеології, недосконалість податкової системи, надмірний податковий тиск на виробника і рівень життя населення, корупція в органах влади, соціальні та соціопсихологічні причини.

Податкове навантаження відносно валового доходу при задній частці оплати праці, зростає в міру зростання рентабельності. Для підприємця податковий тиск відносно прибутку до оподаткування спадає в міру зростання рентабельності, тобто підприємства із значною рентабельністю залишають собі більшу частку прибутків, ніж підприємства з незначною.

Рентабельність виробництва візьмемо на прикладі дорівнює 30%. Така величина є граничною для того, щоб був сенс (порівняно з іншими фінансовими інструментами) робити інвестиції безпосередньо в реальний сектор економіки. За 30%-вої рентабельності часта сплати податків може досягти 35%; якщо ж рентабельність виробництва становить лише 10%, то частка оплата праці в кінцевій вартості продукту не перевищує 15%, тому низькорентабельне виробництва має використовувати низько кваліфіковану працю.

Тому потрібні такі зміни податкового законодавства, які детермінують усталення іншого рівноважного становища, де рівні корумпованості і тонізації економіки були б набагато нижчими.

Згідно прийнятого нового податкового кодексу України ставка

податку на прибуток підприємства поетапно знижується з 25% до 16%. З 1 квітня 2011 року вона знизиться з 25% до 23%, с 2012 до 21%, с 2013 до 19%, с 2014 до 16%.

Вразі низької рентабельності за існуючої системи оподаткування практично немає резервів для підвищення рівня оплати праці.

Існуюча система оподаткування, коли вважати соціальні платежі оподаткуванням фонду оплати праці, не сприяє розвитку тих галузей економіки, де використовується кваліфікована праця. Тому багато суб'єктів економічної діяльності використовують частково тіньові форми оплати праці.

Єдина ставка соціальних платежів, яка сприятиме детінізації фонду оплати повинна бути 6-14%, а не 36-42%, як це закладено в Законі України від 08.07.2010 року «про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

Розраховувати на трикратне збільшення податкової бази також навряд чи можливо; крім того, детінізація – процес завжди тривалий, бо пов'язаний із закріпленими стандартами поведінки.

В розрахунках податкового навантаження необхідно поряд із ставкою оподаткування прибутку підприємств брати до уваги оподаткування фонду оплати праці і податок на доходи фізичних осіб.

Існуюча система оподаткування через значне навантаження на фонд оплати праці не сприяє розвитку тих галузей, де використовується висококваліфікована праця.

Вирішити проблему тінізації самими лише силовими методами неможливо. Стратегічне завдання суспільства у цьому напрямі – легалізація (а не знищення, заборона чи протидія) є ключовим пріоритетом детінізаційної політики. При цьому тільки комплексний підхід, у якому вирішальну роль має відіграти держава, дозволить послабити тінізацію української економіки.

Уряду потрібно прислухатись до думки підприємців і зменшити в короткі терміни ставки оподаткування прибутку підприємств і ставки єдиного соціально внеску.

Керівник : Короткевич В.М., ст. викладач